

วารสาร นาคบุตรปริทรรศน์

Nakhabut Paritat Journal

ISSN 3027-7779 (Online)

ปีที่ 17 ฉบับที่ 3 กันยายน - ธันวาคม 2568 Vol. 17 No. 3 September - December 2025

สถาบันวิจัยและพัฒนา มหาวิทยาลัยราชภัฏนครศรีธรรมราช 1 หมู่ 4 ต.ท่าจั่ว อ.เมือง จ.นครศรีธรรมราช 80280
Research and development institute Nakhon Si Thammarat Rajabhat University 1 Moo 4, Tha Ngio, Mueang, Nakhon Si Thammarat 80280

Received: August 9, 2024

Revised: December 19, 2025

Accepted: December 26, 2025

การพัฒนาขีดความสามารถทางธุรกิจของผู้ประกอบการเศรษฐกิจฐานราก
ด้วยการบริหารจัดการทางบัญชี กรณีศึกษาวิสาหกิจชุมชนผู้ประกอบการปลาใส่อวน
จังหวัดนครศรีธรรมราช

Enhancing the Business Capabilities of Grassroots Entrepreneurs through
Accounting Management: A Case Study of the Fermented Fish Community
Enterprises in Nakhon Si Thammarat Province

สอางเนตร ทินนาม

ศณัทชาธีระชุนห์*

ฐิติมา บูรณวงศ์

คณะวิทยาการจัดการ มหาวิทยาลัยราชภัฏนครศรีธรรมราช

Sa-angneit Tinnam

Sanatcha Theerachun*

Thitima Booranawong

Faculty of Management Sciences, Nakhon Si Thammarat Rajabhat University

*ผู้ประสานงานหลัก (Corresponding Author) E-mail: sanatcha_the@nstru.ac.th

บทคัดย่อ

งานวิจัยนี้มีวัตถุประสงค์ 1) เพื่อพัฒนาขีดความสามารถทางธุรกิจของวิสาหกิจชุมชนผู้ประกอบการปลาใส่วนในพื้นที่จังหวัดนครศรีธรรมราช และ 2) เพื่อเปรียบเทียบขีดความสามารถทางธุรกิจของวิสาหกิจชุมชนผู้ประกอบการปลาใส่วนในพื้นที่จังหวัดนครศรีธรรมราชก่อนและหลังเข้ารับการอบรมในโครงการวิจัย ใช้การวิจัยกึ่งทดลอง (Quasi-Experimental Design) มีแบบแผนรูปแบบการวิจัย คือ แบบศึกษากลุ่มเดียววัดก่อน-หลังการทดลอง (The One-Group Pretest-Posttest Design) ประชากร คือ กลุ่มผู้ประกอบการปลาใส่วนในจังหวัดนครศรีธรรมราชที่มีรายชื่อขึ้นทะเบียนอยู่ในกลุ่มวิสาหกิจชุมชนของกรมส่งเสริมการเกษตร หรือกลุ่ม OTOP มีรายชื่อขึ้นทะเบียนกับกรมพัฒนาชุมชน วิธีการเลือกกลุ่มตัวอย่างแบบเจาะจง มีกลุ่มตัวอย่าง 5 กลุ่มวิสาหกิจชุมชน ในการพัฒนาขีดความสามารถทางธุรกิจของกลุ่มผู้ประกอบการปลาใส่วนนั้น คณะผู้วิจัยเริ่มต้นด้วยการประเมินขีดความสามารถเดิมและพบว่า ผู้ประกอบการส่วนใหญ่ขาดทักษะการจดบันทึกบัญชีรายรับรายจ่ายรวมถึงความสามารถทางธุรกิจอื่น ๆ จึงได้ดำเนินการอบรมให้กับผู้ประกอบการและมีการนำ Financial App ไปให้ผู้ประกอบการใช้บันทึกข้อมูลได้สะดวกขึ้น ผลการวิจัย พบว่า ผู้เข้ารับการอบรมสามารถวิเคราะห์การดำเนินธุรกิจของตนได้ เห็นความสำคัญของการจดบันทึกและการทำบัญชีรายรับรายจ่ายของธุรกิจ มีการจดบันทึกข้อมูล จากการติดตาม ทุกกลุ่มมีผลประกอบการที่ดีขึ้นทั้งในด้านงบดุล รายได้ และกำไรสุทธิ เมื่อวิเคราะห์ทางสถิติพบว่า ผู้ประกอบการที่เป็นกลุ่มตัวอย่างมีรายได้เฉลี่ยหลังเข้ารับการอบรมทักษะสูงกว่ารายได้เฉลี่ยก่อนเข้ารับการอบรมอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติ ($p < 0.05$)

คำสำคัญ: ขีดความสามารถทางธุรกิจ; ผู้ประกอบการเศรษฐกิจฐานราก; ปลาใส่วน

Abstract

This study aims (1) to enhance the business capabilities of the community enterprises engaged in the production of Pla Sai Ouan (fermented fish) in Nakhon Si Thammarat Province, and (2) to compare the business capabilities of these enterprises before and after participating in the training program developed for this research. A quasi-experimental design was employed, using a one-group pretest-posttest design. The population consisted of Pla Sai Ouan entrepreneurs in Nakhon Si Thammarat registered with the Department of Agricultural Extension's community enterprise group or the Department of Community Development's OTOP group. A purposive sampling method was used, and five community enterprise groups were selected as the sample. To develop the business capabilities of the Pla Sai Ouan entrepreneurs, the research team initially assessed their existing capabilities and found that most entrepreneurs lacked skills in recording income and expenditure accounts and other business-related competencies. For the aforementioned reasons, training was provided to entrepreneurs, and a Financial App was introduced to enable more convenient data recording. The results revealed that the trainees were able to analyze their business operations, recognize the importance of accurate bookkeeping, and maintain income and expenditure accounts. Based on the monitoring results, all groups demonstrated improved performance in terms of balance sheet indicators, revenue, and net profit. Statistical analysis indicated that the sample entrepreneurs' mean revenue after participating in the skills training was significantly higher than the mean revenue before the training ($p < 0.05$).

Keywords: Business Capabilities; Grass-root Entrepreneurs; Fermented Fish

บทนำ

เศรษฐกิจฐานรากหรือเศรษฐกิจชุมชนเป็นประเด็นที่ได้รับความสำคัญเป็นอันดับต้น ๆ จนถูกบรรจุไว้ในแผนยุทธศาสตร์ชาติระยะ 20 ปี (พ.ศ. 2561-2580) ในยุทธศาสตร์ที่ 4 ด้านการสร้างโอกาสและความเสมอภาคทางสังคม แผนแม่บทภายใต้ยุทธศาสตร์ชาติ ประเด็นที่ 16 เศรษฐกิจฐานราก ซึ่งมุ่งเน้นการยกระดับศักยภาพการเป็นผู้ประกอบการธุรกิจ และการสร้างสภาพแวดล้อมและกลไกที่ส่งเสริมการพัฒนาเศรษฐกิจฐานราก (Office of the National Economic and Social Development Council, 2019) ผู้ที่อยู่ในเศรษฐกิจฐานรากประกอบด้วย ชุมชนเกษตรกร ผู้ประกอบการขนาดเล็ก วิสาหกิจชุมชน รวมถึงคนในครัวเรือนยากจนที่อพยพจากภาคเกษตรในชนบทที่อพยพมารับจ้างหรือค้าขายเล็ก ๆ น้อย ๆ ในเมืองหรือใช้แรงงานในย่านอุตสาหกรรม ที่ส่วนใหญ่เป็นอาชีพที่มีรายได้น้อย ไม่มั่นคง (World Vision Foundation of Thailand, & Institute of Continuing Education and Human Resources, Thammasat University, 2023) ดังนั้น การพัฒนาขีดความสามารถของผู้ประกอบการเศรษฐกิจฐานรากจะเป็นการตอบโจทย์การลดความเหลื่อมล้ำทางเศรษฐกิจและสังคมของประเทศ ผ่านการส่งเสริมเศรษฐกิจระดับชุมชนท้องถิ่นให้มีความเข้มแข็ง มีศักยภาพในการแข่งขันต่อไป

ในปัจจุบัน จากการวิจัยเกี่ยวกับการพัฒนาศักยภาพของชุมชนต่าง ๆ ทั่วประเทศพบว่า หนึ่งในกระบวนการขับเคลื่อนศักยภาพของชุมชนที่สำคัญ คือ ด้านการจัดการบัญชี โดยให้ความรู้ดังกล่าวแก่ชุมชนโดยผสมผสานความร่วมมือกับสถาบันการศึกษา เพื่อให้ผู้ประกอบการมีความรู้ทางธุรกิจสามารถพึ่งพาตนเองอย่างยั่งยืนบนเศรษฐกิจฐานรากของชุมชน (Katasomboon, 2020) เพื่อให้ผู้ประกอบการจะสามารถวางแผนที่จะขยายธุรกิจได้อย่างครบวงจรและวางแผนระยะยาวโดยอาศัยข้อมูลทางธุรกิจต่าง ๆ เพื่อให้ธุรกิจเป็นที่รู้จักอย่างแพร่หลายในอนาคต (Oonsangchan, 2021) ซึ่งการดำเนินงานของวิสาหกิจชุมชนจะประสบความสำเร็จได้ ระบบการบริหารจัดการที่ดี เงินทุน การทำบัญชีรายรับ-รายจ่าย และความโปร่งใส เป็นปัจจัยที่สำคัญมาก (Sangayothin, 2017) แต่ในความเป็นจริง Raksachon et al. (2018) พบว่า ผู้ประกอบการ ชุมชน และ/หรือวิสาหกิจชุมชนขาดทักษะที่ช่วยเพิ่มขีดความสามารถทางธุรกิจโดยเฉพาะอย่างยิ่งทักษะทางบัญชี ไม่สามารถจัดทำบัญชีตามระบบบัญชีที่ถูกต้อง วิสาหกิจชุมชนที่จดทะเบียนรายเดียวในจังหวัดนครศรีธรรมราช ส่วนใหญ่ไม่มีการจัดการด้านการเงินและบัญชีที่เป็นทางการ เป็นเหตุให้ไม่สามารถคำนวณต้นทุนที่แท้จริงได้ ซึ่งหากแก้ไขปัญหานี้ได้ จะสามารถนำข้อมูลดังกล่าวมากำหนดราคาได้อย่างแท้จริง

ผู้ประกอบการวิสาหกิจชุมชนหรือผู้ประกอบการเศรษฐกิจฐานรากจำเป็นต้องพัฒนาสมรรถนะด้านการเงินและการบัญชีเชิงระบบซึ่งเป็นส่วนหนึ่งในสมรรถนะที่สำคัญ โดยใช้เทคโนโลยีสารสนเทศเป็นเครื่องมือสำคัญในการบันทึกและประมวลผลข้อมูลทางการเงินอย่างถูกต้องทันการณ์ (Kramsakun & Wetpravit, 2020; Phungphola & Jadesadalugb, 2020) ซึ่งสอดคล้องกับแนวคิดความสามารถทางบัญชีดิจิทัลที่เน้นการประมวลผลที่เป็นปัจจุบัน ความเชื่อมโยงข้อมูล และลดความซ้ำซ้อนในการทำงาน (Ariyapim, 2022) ร่วมกับแนวคิดสมรรถนะผู้ประกอบการฐานรากซึ่งชี้ให้เห็นว่า ผู้ประกอบการยุคใหม่ต้องมีสมรรถนะด้านการใช้เทคโนโลยี การคิดวิเคราะห์ และการนำนวัตกรรมมาลดต้นทุนและเพิ่มคุณค่าแก่ลูกค้า (Tittel & Terzidis, 2020; Phungphola & Jadesadalugb, 2020) การเสริมสร้างสมรรถนะดังกล่าวช่วยให้ผู้ประกอบการใช้ข้อมูลการเงินและบัญชีตัดสินใจเชิงกลยุทธ์ได้อย่างมีประสิทธิภาพ และเพิ่มโอกาสความสำเร็จของวิสาหกิจชุมชนอย่างยั่งยืน

วิสาหกิจชุมชนผู้ผลิตปลาใส่อวนในจังหวัดนครศรีธรรมราชถือเป็นอีกหนึ่งตัวอย่างของวิสาหกิจชุมชนขนาดเล็กที่พัฒนารูปแบบการผลิตปลาใส่อวนมาจากภูมิปัญญาท้องถิ่นที่มีการสืบทอดต่อ ๆ กันมาเป็นระยะเวลาอันยาวนาน โดยใช้ข้าวคั่วหรือภาษาถิ่นว่า อวน เป็นส่วนผสมในการหมักปลาให้เปรี้ยว ปลาใส่อวนจึงหมายถึงปลาหมักข้าวคั่ว (อวน) (Chamnian, Chamnian, Kueni, Krainathee & Pechmon, 2024) ต่อมามีการรวมกลุ่มกันผลิตตามวิถีของชุมชนจึงไม่มีการรวบรวมการจัดเก็บข้อมูลในการผลิต การลงทุนในโรงเรือนหรือเครื่องมืออุปกรณ์ในการทำปลาใส่อวน รวมถึงข้อมูลทางการเงินอย่างเป็นระบบ ขาดความรู้ ทักษะทางการบัญชี แหล่งเงินทุนในเชิงพาณิชย์ เช่นเดียวกับ

วิสาหกิจชุมชนอื่น ๆ ในจังหวัดนครศรีธรรมราชที่กลุ่มวิสาหกิจชุมชนมีการจัดบันทึกข้อมูลทางบัญชีแบบรายรับและรายจ่าย แต่การจัดทำบัญชีและการนำเสนอรายงานทางการเงินไม่เป็นไปตามหลักการบัญชีที่รับรองทั่วไป ส่วนใหญ่การจัดทำบัญชีไม่เป็นไปตามกระบวนการ มีเพียงการจัดบันทึกบัญชีและไม่ทำการบันทึกบัญชีอย่างต่อเนื่อง ไม่มีการจัดเก็บเอกสารทางการบัญชีอย่างครบถ้วน เนื่องจากผู้ทำบัญชีของกลุ่มวิสาหกิจชุมชนไม่มีความรู้พื้นฐานเกี่ยวกับการจัดทำบัญชี (Samlee, Sregarn & Romyen, 2022)

คณะผู้วิจัยเล็งเห็นถึงปัญหาสำคัญขั้นพื้นฐานที่เกิดขึ้นคือ ผู้ประกอบการไม่นิยมบันทึกข้อมูลรายรับรายจ่ายอย่างสม่ำเสมอ อาศัยการใช้ความจำ และไม่มีเครื่องมือช่วยให้การบันทึกข้อมูลสะดวกขึ้น คณะผู้วิจัยจึงสร้างเครื่องมือ Financial App เพื่ออำนวยความสะดวกในการบันทึกข้อมูล รวมถึงจัดอบรมการใช้งาน และนำผลจาก App มาให้ชุมชนฝึกทำการวิเคราะห์เพื่อประกอบการตัดสินใจในโครงการฝึกอบรม คณะผู้วิจัยจึงได้จัดทำโครงการวิจัยขึ้นเพื่อยกระดับและพัฒนาขีดความสามารถทางธุรกิจของกลุ่มผู้ประกอบการปลาใส่วนในพื้นที่จังหวัดนครศรีธรรมราช โดยอาศัยข้อมูลทางการบัญชีประกอบการตัดสินใจทางธุรกิจต่าง ๆ อย่างเป็นระบบ และก่อให้เกิดความยั่งยืนกับผู้ประกอบการแม้หลังเสร็จสิ้นโครงการแล้ว

วัตถุประสงค์ของการวิจัย

1. เพื่อพัฒนาขีดความสามารถทางธุรกิจของวิสาหกิจชุมชนผู้ประกอบการปลาใส่วนในพื้นที่จังหวัดนครศรีธรรมราช
2. เพื่อเปรียบเทียบขีดความสามารถทางธุรกิจของวิสาหกิจชุมชนผู้ประกอบการปลาใส่วนในพื้นที่จังหวัดนครศรีธรรมราชก่อนและหลังเข้ารับการอบรมในโครงการวิจัย

ระเบียบวิธีการวิจัย

งานวิจัย มุ่งพัฒนาขีดความสามารถทางธุรกิจของกลุ่มผู้ประกอบการปลาใส่วน จึงอาศัยการวิจัยกึ่งทดลอง (Quasi-Experimental Designs) มุ่งเน้นกิจกรรมเชิงปฏิบัติการ ที่คาดว่าจะมีผลต่อการเปลี่ยนแปลงในพฤติกรรมที่นักวิจัยต้องการศึกษา (Choochom, 2009) โดยมีแบบแผนรูปแบบการวิจัย คือ แบบศึกษากลุ่มเดียววัดก่อน-หลังการทดลอง (The One-Group Pretest-Posttest Design) รูปแบบการวิจัยนี้ไม่มีกลุ่มควบคุม และไม่มีการสุ่มดังตารางที่ 1

ตารางที่ 1 รูปแบบการวิจัย

ทดสอบก่อน	ให้สิ่งทดลอง	ทดสอบหลัง
O_1	X	O_2

กำหนดให้ $O_1 - 2$ คือ ค่าของตัวแปรตามที่คาดหวังว่าจะได้รับที่ศึกษาอยู่
X คือ สิ่งทดลอง การจัดการกระทำ (Treatment)

ในที่นี้ O_1 คือ ขีดความสามารถทางธุรกิจของกลุ่มผู้ประกอบการปลาใส่วนในพื้นที่จังหวัดนครศรีธรรมราชก่อนเข้ารับการอบรม ใช้วิธีการสัมภาษณ์และประเมินทักษะของผู้ประกอบการออกเป็นหลายกลุ่ม และจัดแบ่งระดับทักษะของผู้ประกอบการทั้งหมดก่อนเข้าอบรมเชิงปฏิบัติการ

ประชากรและกลุ่มตัวอย่าง

ประชากร คือ กลุ่มผู้ประกอบการปลาใส่วนในจังหวัดนครศรีธรรมราชที่มีรายชื่อขึ้นทะเบียนอยู่ในกลุ่มวิสาหกิจชุมชนของกรมส่งเสริมการเกษตร หรือกลุ่ม OTOP มีรายชื่อขึ้นทะเบียนกับกรมพัฒนาชุมชน จำนวน 10 กลุ่ม เกณฑ์การคัดเลือกกลุ่มตัวอย่าง คือ มีรายชื่อขึ้นทะเบียน มีการดำเนินการผลิตปลาใส่วนอย่างสม่ำเสมอ เพื่อที่จะสามารถเปรียบเทียบผลประกอบการได้ เป็นผู้ประกอบการที่ยินดีให้ข้อมูล สามารถบันทึกข้อมูลใน App ได้

ซึ่งมีกลุ่มผู้ประกอบการที่มีคุณสมบัติตามเกณฑ์ 5 กลุ่มมาเป็นกลุ่มเป้าหมาย คณะผู้วิจัยใช้การเลือกกลุ่มเป้าหมาย (ผู้ให้ข้อมูลหลัก) ดำเนินการโดยไม่ใช้หลักความน่าจะเป็น โดยวิธีการเลือกกลุ่มตัวอย่างแบบเจาะจง ซึ่งนิยมในงานวิจัยที่เกี่ยวข้องกับการเก็บข้อมูลรายรับรายจ่ายของผู้ประกอบการชุมชน (Booranawong, Theerachun & Yoksens, 2023; Ariyapim, 2022) เพื่อให้ได้กลุ่มผู้ประกอบการปลาใส่สวนในจังหวัดนครศรีธรรมราชที่ยินดีเข้าร่วมโครงการ เนื่องจากต้องการดำเนินการโดยได้รับความร่วมมืออย่างเต็มประสิทธิภาพ อีกทั้งต้องการข้อมูลเชิงลึกเกี่ยวกับรายได้ กำไร ต้นทุนต่าง ๆ ของกลุ่มผู้ประกอบการ จึงต้องเป็นข้อมูลจากผู้ให้ข้อมูลที่มีความรู้มากในชุมชน เช่น ประธาน หรือ เลขาของกลุ่ม/วิสาหกิจชุมชน เป็นต้น จึงใช้วิธีการเลือกกลุ่มตัวอย่างแบบเจาะจง จะมีการเก็บข้อมูลโดยการสัมภาษณ์ เชิงลึกจากกลุ่ม/ชุมชนต่าง ๆ ที่เข้าร่วมโครงการวิจัย เพื่อความไม่มียอคติของข้อมูลในการเขียนบทความวิจัยจึงใช้เกณฑ์การคัดเลือกเข้าเดียวกัน ได้แก่ การเป็นวิสาหกิจชุมชน ความร่วมมือในการให้ข้อมูลทางการเงินและบัญชี การเข้ารับ การอบรมครบถ้วน และการเป็นผู้ผลิตปลาใส่สวนแบบเป็นอาชีพจริงจังกตลอดทั้งปี รวมทั้งสิ้น 5 กลุ่มผู้ประกอบการ

การสร้างเครื่องมือ

เครื่องมือที่ใช้ในการวิจัยประกอบด้วย แบบสัมภาษณ์ผู้ประกอบการปลาใส่สวนเกี่ยวกับข้อมูลทั่วไป เครื่องมือ Financial App และแบบประเมินขีดความสามารถทางธุรกิจของกลุ่มผู้ประกอบการปลาใส่สวน

เครื่องมือ Financial App ถูกออกแบบให้มุ่งเน้นการบันทึกกระแสเงินสด ซึ่งเป็นข้อมูลทางการเงินที่สะท้อนความสามารถในการดำเนินธุรกิจ โดยเฉพาะในบริบทธุรกิจชุมชนและ SMEs ทั้งนี้ งานวิจัยก่อนหน้านี้ชี้ว่าการมีสภาพคล่องและการบริหารกระแสเงินสดอย่างเป็นระบบเป็นปัจจัยสำคัญต่อความอยู่รอดและการเติบโตของกิจการ (Sriwichupong, 2020) อีกทั้งยังเป็นข้อมูลที่ผู้ประกอบการสามารถนำไปใช้ตัดสินใจทางธุรกิจได้ง่ายแม้มีข้อจำกัดด้านความรู้บัญชี นอกจากนี้ กระแสเงินสดยังเป็นฐานข้อมูลสำคัญสำหรับประเมินศักยภาพธุรกิจ การจัดการความเสี่ยง และการเข้าถึงแหล่งทุน ซึ่งเอื้อต่อการยกระดับกิจการชุมชนและเศรษฐกิจฐานรากอย่างยั่งยืน (Samlee, Sregarn & Romyen, 2022)

ส่วนแบบประเมินขีดความสามารถทางธุรกิจของกลุ่มผู้ประกอบการปลาใส่สวน เป็นแบบสัมภาษณ์ประกอบก่อนอบรมและหลังอบรม โดยสอบถามเกี่ยวกับความรู้ความเข้าใจเกี่ยวกับธุรกิจ ได้แก่ รูปแบบของธุรกิจ โครงสร้าง การดำเนินธุรกิจ ระบบบัญชีของธุรกิจ การจัดทำบัญชีรายรับ รายจ่าย ทรัพย์สิน หนี้สินและผลประโยชน์ที่เกิดขึ้น การวิเคราะห์ SWOT ของธุรกิจปลาใส่สวน การวิเคราะห์ความเสี่ยงของธุรกิจปลาใส่สวน การวิเคราะห์ข้อมูลทางการเงิน และการวางแผนธุรกิจ (Tittel & Terzidis, 2020; Phungphola & Jadesadalugb, 2020)

การทดสอบคุณภาพเครื่องมือ

คณะผู้วิจัยได้ให้ผู้เชี่ยวชาญตรวจสอบความถูกต้องของแบบสัมภาษณ์และแบบประเมินขีดความสามารถทางธุรกิจของกลุ่มผู้ประกอบการและแก้ไขปรับปรุงให้เกิดความเที่ยงตรงของเนื้อหาก่อนใช้เก็บข้อมูลจริง ส่วนเครื่องมือ Financial App นั้น หลังจากมีการพัฒนาเครื่องมือดังกล่าว คณะผู้วิจัยเข้าพบผู้ประกอบการเพื่อแนะนำวิธีการใช้งาน และขอความร่วมมือในการทดลองกรอกข้อมูลในแอปพลิเคชันดังกล่าว จากนั้น จึงได้สัมภาษณ์ผู้ประกอบการที่ใช้แอปพลิเคชันเพื่อให้สามารถปรับเปลี่ยนแก้ไขให้ใช้งานจริงได้สะดวกยิ่งขึ้น

การเก็บรวบรวมข้อมูล

สำหรับการสัมภาษณ์นั้น เนื่องจากเก็บข้อมูลในช่วงที่สถานการณ์การแพร่ระบาดของ COVID-19 ยังดำเนินอยู่ จึงเลือกการสัมภาษณ์เชิงลึกแทนที่จะเป็นการประชุมกลุ่มย่อย เพื่อให้เกิดการเว้นระยะห่างทางสังคมได้ดียิ่งขึ้น

สำหรับ Financial App เนื่องจากชุมชนจำเป็นต้องมีทักษะความรู้ทางการเงิน (Financial Literacy) จึงใช้เครื่องมือดังกล่าวกระตุ้นให้ผู้ประกอบการ/ชุมชนฝึกฝนทักษะของตนในระยะแรกให้เกิดความตระหนักถึงความสำคัญของการบันทึกข้อมูล และคุ้นเคยกับการบันทึกข้อมูลอย่างเป็นระบบ โดยบันทึกงบกระแสเงินสดผ่าน Financial App รายวัน ซึ่งเป็นกรบันทึกข้อมูลกระแสเงินสดจริงประจำวันทุกครั้งที่มีการกิจกรรมต่าง ๆ เกิดขึ้นจริง จากนั้น จึงพัฒนาศักยภาพผู้ประกอบการ/ชุมชนด้วยการนำข้อมูลดังกล่าวไปใช้วิเคราะห์จริงในหลักสูตรอบรม

เชิงปฏิบัติการหลักสูตรเสริมสร้างสมรรถนะการจัดการทางการเงินและบัญชีสำหรับธุรกิจปลาใส่วน และเชิญชวนผู้ประกอบการ/ชุมชนเข้าร่วมโครงการ

ในการประเมินขีดความสามารถทางธุรกิจของกลุ่มผู้ประกอบการปลาใส่วน ใช้การสัมภาษณ์เชิงลึกก่อนอบรมและหลังอบรมเพื่อเปรียบเทียบขีดความสามารถที่เพิ่มขึ้น การเก็บข้อมูลด้วยแบบสัมภาษณ์แบ่งออกเป็นสองช่วงเวลาอย่างชัดเจน โดยการสัมภาษณ์ก่อนการอบรม (baseline interview) ดำเนินการภายหลังได้รับการรับรองจริยธรรมการวิจัยในคน และจัดเก็บข้อมูลในช่วงพฤศจิกายน 2564 ขณะที่การสัมภาษณ์หลังการอบรมดำเนินการในระยะเวลาไม่น้อยกว่า 6 เดือนหลังสิ้นสุดกิจกรรมการพัฒนา โดยจัดเก็บข้อมูลในช่วงกรกฎาคม 2565 ทั้งนี้ การกำหนดช่วงเวลาติดตามผลที่ห่างออกไปไม่น้อยกว่า 6 เดือนมีฐานเชิงทฤษฎีจากงานของ McKenzie & Woodruff (2014) ซึ่งชี้ให้เห็นว่าการเปลี่ยนแปลงด้านพฤติกรรม ทักษะเชิงปฏิบัติ และผลลัพธ์ทางเศรษฐกิจของผู้ประกอบการมักเกิดขึ้นภายหลังการนำความรู้ไปใช้จริงในระยะเวลาอย่างน้อยหลายเดือน การเลือกช่วงเวลาติดตามผลดังกล่าวจึงมีความเหมาะสมต่อการประเมินผลการพัฒนาอย่างแท้จริง

การวิเคราะห์ข้อมูล

ในการวิเคราะห์ข้อมูลขีดความสามารถทางธุรกิจของกลุ่มผู้ประกอบการปลาใส่วนในพื้นที่จังหวัดนครศรีธรรมราช และข้อมูลทั่วไปใช้ค่าความถี่ ร้อยละ ส่วนการเปรียบเทียบขีดความสามารถทางธุรกิจของกลุ่มผู้ประกอบการก่อนและหลังเข้ารับการอบรมใช้ Paired sample t-test

สรุปผลการวิจัย

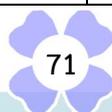
1. ในการพัฒนาขีดความสามารถทางธุรกิจของกลุ่มผู้ประกอบการปลาใส่วนนั้น คณะผู้วิจัยได้ออกแบบหลักสูตรอบรมเชิงปฏิบัติการเสริมสร้างสมรรถนะการจัดการทางการเงินและบัญชีสำหรับธุรกิจปลาใส่วน มี 4 ขั้นตอน ดังนี้

ขั้นที่ 1 การบันทึกข้อมูลทางการเงินและผลการดำเนินงานของผู้ประกอบการปลาใส่วนเบื้องต้น พบว่าผู้เข้ารับการอบรมสามารถวิเคราะห์การดำเนินธุรกิจของตนได้ว่าเป็นการทำธุรกิจในรูปแบบกลุ่มวิสาหกิจชุมชน มีรูปแบบโครงสร้างการทำงานเป็นคณะกรรมการดำเนินงาน มีวัตถุประสงค์ในการจัดหารายได้เพื่อพัฒนาคุณภาพชีวิตของสมาชิก มีการแบ่งหน้าที่รับผิดชอบด้านการจัดหาวัตถุดิบ การผลิตปลาใส่วน การตลาด การเงินและบัญชี การนำเงินสดมาลงทุน กระบวนการจัดซื้อวัตถุดิบ ได้แก่ ปลาสด ข้าวสาร เกลือและวัสดุอื่น ๆ การบันทึกข้อมูลด้านรับด้านจ่ายในการดำเนินธุรกิจปลาใส่วน

ขั้นที่ 2 การวิเคราะห์ SWOT ของธุรกิจปลาใส่วน พบว่า ผู้เข้ารับการอบรมสามารถยกตัวอย่างสภาพแวดล้อมทางธุรกิจในการผลิตและจำหน่ายปลาใส่วนในภาพรวมและในพื้นที่ของตนได้ สามารถวิเคราะห์ SWOT ของธุรกิจปลาใส่วน ได้ดังตารางที่ 2 ต่อไปนี้

ตารางที่ 2 วิเคราะห์ SWOT ของธุรกิจปลาใส่วน

<p>จุดแข็ง</p> <ul style="list-style-type: none"> • สูตรและเทคนิคการผลิตเฉพาะจากภูมิปัญญาชาวบ้าน • รสชาติที่ถูกใจผู้บริโภค • ทำมานานเป็นที่รู้จักในชุมชนท้องถิ่น 	<p>จุดอ่อน</p> <ul style="list-style-type: none"> • ตลาดแคบขายสินค้าอยู่ในชุมชน ไม่ชำนาญการขายออนไลน์ • ขาดการพัฒนาตัวสินค้า • ขาดการจดบันทึกข้อมูลรายรับรายจ่าย ไม่ทราบต้นทุนและผลกำไรขาดทุนที่แน่นอน
<p>โอกาส</p> <ul style="list-style-type: none"> • การสนับสนุนจากภาครัฐ ช่วยพัฒนาสินค้า การตลาด สติกเกอร์แนะนำสินค้าและเบอร์โทรสำหรับลูกค้า ติดต่อกลับ บรรจุกุญแจ การขอ อย.ผลิตภัณฑ์อาหาร 	<p>อุปสรรค</p> <ul style="list-style-type: none"> • สถานการณ์โควิด-19 เศรษฐกิจไม่ดี ผู้บริโภคมีอำนาจในการซื้อลดลง • คู่แข่งหรือสินค้าทดแทนมีมากขึ้นและขายตัดราคา

คณะผู้วิจัยได้นำจุดอ่อน อุปสรรคและโอกาสพัฒนาสมรรถนะและการจัดทำบัญชีของผู้ประกอบการให้มีประสิทธิภาพ โดยให้คำแนะนำวิธีจัดทำบัญชี ประโยชน์ของการทำบัญชีและนำระบบ Financial Application มาใช้ในการบันทึกข้อมูลทางการเงินและบัญชีด้านรายรับรายจ่ายเพื่ออำนวยความสะดวกในการทำบัญชี และเพื่อพัฒนาสมรรถนะด้านการทำบัญชีของผู้ประกอบการและการนำข้อมูลทางบัญชีมาคิดวิเคราะห์ในเชิงธุรกิจต่อไป

ขั้นที่ 3 การวิเคราะห์ความเสี่ยงของธุรกิจปลาใส่อวน ผู้เข้ารับการอบรมเรียนรู้การกำหนดเป้าหมายทางธุรกิจ เช่น เป้าหมายยอดขาย ในแต่ละช่วงเวลาจะมีโอกาสในการขายไม่เท่ากัน เช่น ช่วงเทศกาลซึ่งจะมีผลต่อกระบวนการผลิต เช่น การวางแผนการซื้อ/การสั่งซื้อ วัตถุดิบหลัก ปลาสด และวัสดุที่เกี่ยวข้อง การเตรียมเงินลงทุนสำหรับการผลิตแต่ละรอบสามารถนำข้อมูลรายรับ รายจ่ายที่จดบันทึกในสมุดบัญชีหรือข้อมูลใน Financial Application ที่บันทึกสะสม มาใช้เป็นเป็นแนวทางบริหารงาน การวางแผนผลิต การวิเคราะห์ต้นทุน การตั้งราคาขาย ประมาณการด้านกำไรต่อหน่วย การควบคุมค่าใช้จ่ายและวิเคราะห์ความเสี่ยงในการดำเนินงาน

ขั้นที่ 4 การวิเคราะห์สถานการณ์และผลประกอบการของธุรกิจปลาใส่อวน ผู้เข้ารับการอบรม วิเคราะห์สถานการณ์เศรษฐกิจในปัจจุบันที่มีผลกระทบต่อการทำงานของผลิตภัณฑ์ปลาใส่อวน ซึ่งที่ผ่านมาสถานการณ์โควิด-19 ทำให้มียอดขายและผลกำไรลดลง ปัจจุบันเข้าสู่สถานการณ์ปกติเริ่มมียอดขายและผลกำไรที่ดีขึ้น มียอดสั่งซื้อเพิ่มขึ้นและสามารถเข้าถึงผู้บริโภคได้ง่ายขึ้นจากการสื่อสารออนไลน์ เป็นต้น

2. ในการเปรียบเทียบขีดความสามารถทางธุรกิจของกลุ่มผู้ประกอบการปลาใส่อวนในพื้นที่จังหวัดนครศรีธรรมราชก่อนและหลังเข้ารับการอบรมนั้น จำเป็นต้องมีข้อมูลของผู้ประกอบการก่อนเข้ารับการอบรมเกี่ยวกับขีดความสามารถเดิมที่มีอยู่ โดยเฉพาะการจัดการทางการเงินและบัญชี ซึ่งสะท้อนให้เห็นความมีประสิทธิภาพและประสิทธิผลทางธุรกิจ รวมถึงความเชื่อถือได้ของข้อมูลทางการเงินและบัญชีซึ่งจะนำไปสู่การวิเคราะห์และการตัดสินใจของผู้บริหารเชิงธุรกิจ ซึ่งคณะผู้วิจัยได้แบ่งระดับสมรรถนะดังกล่าวออกเป็น 5 ระดับตามเกณฑ์ที่ได้จากการทบทวนวรรณกรรมที่ผ่านมา และพบว่า ก่อนเข้ารับการอบรมผู้ประกอบการร้อยละ 80 มีสมรรถนะการจัดการทางการเงินและบัญชีในระดับ 2 และร้อยละ 20 มีสมรรถนะในระดับ 3 ส่วนหลังการอบรมพบว่า ผู้ประกอบการร้อยละ 80 มีสมรรถนะการจัดการทางการเงินและบัญชีในระดับที่สูงขึ้น โดยที่ส่วนใหญ่สมรรถนะเพิ่มขึ้น 1 ระดับ (ร้อยละ 60) ดังตารางที่ 3

ตารางที่ 3 การเปรียบเทียบสมรรถนะก่อนและหลังการอบรมของผู้ประกอบการ

ระดับ	สมรรถนะ	จำนวนผู้ประกอบการ (ร้อยละ)	
		ก่อน	หลัง
1	ใช้ความจำ ไม่มีการจดบันทึกข้อมูล ขาดความเข้าใจในระบบบัญชี	-	-
2	ใช้ความจำ มีการจดบันทึกข้อมูลไม่สม่ำเสมอ ประมาณการกำไรขาดทุนได้	4 (ร้อยละ 80)	1 (ร้อยละ 20)
3	มีการจดบันทึกข้อมูลด้านรายรับ-จ่าย ไม่ได้แยกประเภทบัญชี ประมาณการกำไรขาดทุนได้	1 (ร้อยละ 20)	2 (ร้อยละ 40)
4	มีการจดบันทึกข้อมูลด้านรายรับ-จ่าย มีการแยกประเภทบัญชี ทราบกำไรขาดทุน	-	2 (ร้อยละ 40)
5	มีการจดบันทึกข้อมูลด้านรายรับ-จ่าย มีการแยกประเภทบัญชี ทราบกำไรขาดทุน นำข้อมูลทางการเงินมาวิเคราะห์ วางแผนและตัดสินใจในการดำเนินงาน	-	-
รวม		5	5

นอกจากนี้ ยังได้ทำการประเมินผลการดำเนินงานทางการเงินและบัญชีเพื่อเป็นการยืนยันถึงผลความสำเร็จที่เกิดขึ้นจริง การวิเคราะห์ผลการดำเนินงานจากข้อมูลทางการเงินและบัญชีของกลุ่มผู้ประกอบการปลาใส่วอนหลังการอบรม โดยประเมินจากบัญชีแสดงผลการดำเนินงานด้านรายรับและรายจ่าย และบัญชีแสดงฐานะการเงินของกิจการด้านทรัพย์สิน หนี้สินและทุน ซึ่งข้อมูลทางการเงินและบัญชีนี้จะทำให้เห็นถึงสุขภาพทางการเงินของกิจการ ความสามารถในการทำกำไร สภาพคล่องทางการเงิน และสมรรถนะด้านการจัดทำบัญชีของผู้ประกอบการปลาใส่วอนที่เข้ารับการอบรมได้ ดังตารางที่ 4

ตารางที่ 4 การวิเคราะห์ผลประกอบการและอัตราส่วนทางการเงินก่อนและหลังเข้ารับการอบรม

ลำดับ	ผู้ประกอบการ	สมรรถนะ		งบดุล (บาท)		รายได้ (บาท)		กำไรสุทธิ (บาท)		ROA (เท่า)		ROE (เท่า)	
		ก่อน	หลัง	ก่อน	หลัง	ก่อน	หลัง	ก่อน	หลัง	ก่อน	หลัง	ก่อน	หลัง
1	ทุ่งสง	2	3	156,000	159,000	293,000	309,550	106,300	112,305	2.30	0.76	1.06	1.12
2	เชียรใหญ่	3	4	136,000	137,200	162,700	188,175	91,698	106,055	0.69	0.79	0.71	0.82
3	บางขัน	2	2	104,050	106,200	168,000	181,840	36,103	39,077	0.35	0.38	1.20	1.30
4	ท่าศาลา	2	4	318,817	328,817	216,300	250,365	97,703	113,090	0.33	0.37	0.33	0.38
5	ทิวา	2	3	361,680	362,180	23,250	23,735	11,011	11,241	0.03	0.03	0.13	0.13

การประเมินสมรรถนะด้านการจัดทำบัญชีของผู้ประกอบการปลาใส่วอนก่อนและหลังเข้ารับการอบรม พบการเปลี่ยนแปลงเชิงบวกในเชิงโครงสร้างของทักษะการทำบัญชีอย่างชัดเจน ผู้ประกอบการ 4 จาก 5 รายมีระดับสมรรถนะเพิ่มขึ้น โดย 2 รายขยับจากระดับพื้นฐานไปสู่ระดับสมรรถนะระดับ 3 และอีก 2 รายพัฒนาไปสู่ระดับ 4 ขณะที่ไม่มีเพียง 1 รายที่คงระดับเดิม การยกระดับสมรรถนะสะท้อนในความสามารถในการจำแนกหมวดหมู่บัญชีอย่างถูกต้อง การจัดทำงบดุลและงบกำไรขาดทุนที่ครบถ้วน ตลอดจนการบันทึกรายรับ-รายจ่ายด้วยความถี่สูงขึ้นและผิดพลาดลดลง ซึ่งส่งผลให้คุณภาพข้อมูลทางการเงินมีความถูกต้องครบถ้วนมากขึ้นทั้งในเชิงปริมาณและเชิงโครงสร้าง เมื่อเปรียบเทียบข้อมูลผลการดำเนินงานก่อนและหลังเข้ารับการอบรม พบว่าผู้ประกอบการที่พัฒนาสมรรถนะมีผลประกอบการดีขึ้นอย่างสอดคล้องกับระดับสมรรถนะที่เพิ่มขึ้น โดยกิจการในกลุ่มระดับสมรรถนะ 3 และ 4 มีการเพิ่มขึ้นของกำไรสุทธิและกระแสเงินสดจากการดำเนินงาน ขณะเดียวกันอัตราส่วนทางการเงินสำคัญ ได้แก่ Return on Assets (ROA) และ Return on Equity (ROE) ปรับตัวดีขึ้น สะท้อนประสิทธิภาพที่เพิ่มขึ้นในการใช้สินทรัพย์และทุนในการสร้างผลตอบแทน นอกจากนี้ การบันทึกต้นทุนอย่างเป็นระบบช่วยให้ผู้ประกอบการปรับโครงสร้างต้นทุน ลดค่าใช้จ่ายที่ไม่จำเป็น และเพิ่มอัตรากำไรขั้นต้นได้อย่างเป็นรูปธรรม สะท้อนให้เห็นความสัมพันธ์เชิงประจักษ์ระหว่างระดับสมรรถนะด้านบัญชี และผลลัพธ์ทางการเงินของกิจการอย่างชัดเจน

ตารางที่ 5 ผลการเปรียบเทียบผลประกอบการของธุรกิจปลาใส่วอนก่อนและหลังเข้ารับการอบรมทักษะทางการเงินและบัญชี

รายการ	ค่าเฉลี่ย	ส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐาน	t
งบดุลก่อนอบรม	215,309.40	116,537.993	2.031
งบดุลหลังอบรม	218,779.40	117,808.502	
รายได้ก่อนอบรม	172,650.0000	98,527.19168	3.196*
รายได้หลังอบรม	190,733.0000	106,826.27922	
กำไรสุทธิก่อนอบรม	68,563.0000	42,350.71811	2.566
กำไรสุทธิหลังอบรม	76,353.6000	47,836.79284	

*มีนัยสำคัญที่ระดับ 0.05

หมายเหตุ ข้อมูลผลประกอบการก่อนการอบรม เก็บข้อมูลในช่วง สิงหาคม 2563 - กรกฎาคม 2564

ข้อมูลผลประกอบการหลังการอบรม เก็บข้อมูลในช่วง สิงหาคม 2564 - กรกฎาคม 2565

เมื่อเปรียบเทียบผลประกอบการในด้านงบดุล ประกอบด้วย สินทรัพย์ หนี้สินและทุน ด้านงบกำไรขาดทุน ได้แก่ รายได้ และกำไรสุทธิของธุรกิจปลาใส่แวนก่อนและหลังเข้ารับการอบรมทักษะทางการเงินและบัญชี พบว่า ผู้ประกอบการที่เป็นกลุ่มตัวอย่างมีรายได้เฉลี่ยหลังเข้ารับการอบรมทักษะสูงกว่ารายได้เฉลี่ยก่อนเข้ารับการอบรม อย่างมีนัยสำคัญทางสถิติ ($p < 0.05$) ดังตารางที่ 5

การอภิปรายผล

1. ในการพัฒนาขีดความสามารถทางธุรกิจของกลุ่มผู้ประกอบการปลาใส่แวนนั้น คณะผู้วิจัยเริ่มต้นด้วยการประเมินขีดความสามารถเดิมและพบว่า ผู้ประกอบการส่วนใหญ่ขาดทักษะการจดบันทึกบัญชีรายรับรายจ่ายรวมถึงความสามารถทางธุรกิจอื่น ๆ จึงได้ดำเนินการอบรมให้กับผู้ประกอบการ ส่งผลให้ผลลัพธ์ทางการเงินดีขึ้นแม้จะเผชิญกับสถานการณ์ COVID-19 สอดคล้องกับงานวิจัยของ Hidayah, Nugroho, Suharman & Ali (2022) ที่พยายามช่วยผู้ประกอบการรายย่อยและธุรกิจขนาดย่อมในการรักษาความยั่งยืนโดยการปรับปรุงทักษะการทำบัญชีผ่านการใช้อุปกรณ์เทคโนโลยี โดยได้ร่วมมือกันจัดกิจกรรมการเผยแพร่และปฏิสัมพันธ์ อาจารย์ได้จัดฝึกปฏิบัติออนไลน์สำหรับผู้ประกอบการรายย่อยและธุรกิจขนาดย่อม ผลการศึกษาแสดงให้เห็นถึงประโยชน์ที่สำคัญที่ผู้เข้าร่วมได้รับ ซึ่งยังระบุว่า ควรมีการจัดกิจกรรมและการปฏิสัมพันธ์ทางสังคมอย่างสม่ำเสมอเพื่อเป็นแนวทางและให้ข้อมูลที่ทันสมัยแก่ผู้ประกอบการเพื่อเป็นแรงจูงใจให้ผู้ประกอบการตั้งกล่าวตั้งใจทำงานต่อไปเพื่อรักษาธุรกิจของตน การศึกษานี้แสดงให้เห็นว่าโปรแกรมดังกล่าวสามารถสนับสนุนการคงอยู่ของผู้ประกอบการรายย่อยและธุรกิจขนาดย่อมได้ อีกทั้งยังสอดคล้องกับงานวิจัยของ Anshika, Singla & Mallik (2021) ที่แนะนำให้รัฐบาลสนับสนุนธุรกิจขนาดย่อมและขนาดเล็กในการพัฒนาความรอบรู้ทางการเงิน

2. ผลการวิจัยพบว่า หลังผู้ประกอบการเข้ารับการอบรมทักษะทางการเงินและบัญชีเพื่อเพิ่มขีดความสามารถในการแข่งขันแล้วโดยเฉพาะการเน้นให้ผู้ประกอบการจดบันทึกรายรับรายจ่ายอย่างสม่ำเสมอ ธุรกิจเติบโตขึ้นแสดงให้เห็นจากการที่ผู้ประกอบการมีผลประกอบการทางธุรกิจในด้านรายได้เพิ่มขึ้นอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติ แสดงให้เห็นว่า ในการทำธุรกิจของผู้ประกอบการแม้จะเป็นขนาดย่อมหรือวิสาหกิจชุมชนการจดบันทึกข้อมูลถือเป็นพื้นฐานขั้นต้น สอดคล้องกับงานวิจัยของ Nsoke, Okolo & Ofoegbu (2021) ที่พบว่าความรู้เกี่ยวกับการจดบันทึกรวบรวมข้อมูลประจำวันและการบัญชี ตลอดจนการจัดการทางการเงินมีผลกระทบอย่างมีนัยสำคัญต่อการเติบโตของธุรกิจขนาดย่อมและขนาดเล็กในประเทศไนจีเรีย ซึ่งแสดงให้เห็นว่า ธุรกิจขนาดย่อมและขนาดเล็กจะมีการเติบโตอย่างต่อเนื่องหากได้รับความรู้ด้านการบัญชีและนำความรู้ไปใช้ในการจัดการทางการเงินในการดำเนินงานของธุรกิจของตนเอง จากงานวิจัยทั้งสองเรื่องนี้แสดงว่า การจดบันทึกรวบรวมข้อมูลมีความสำคัญเนื่องจากรายงานการบัญชีการเงินมีบทบาทสำคัญในการติดตามธุรกรรมทางการเงินทั้งหมด การตัดสินใจของผู้ประกอบการพึ่งพาข้อมูลทางการเงิน ซึ่งรวมถึงรายรับรายจ่าย กำไรขาดทุน ที่บันทึกในรายงานทางการเงินของธุรกิจ และยังคงสอดคล้องกับการศึกษาของ Gardi, Hamza, Sabir, Aziz, Sorguli, Abdullah & Al-Kake (2021) ที่ระบุว่าประสิทธิภาพของการตัดสินใจของฝ่ายบริหารของบริษัทขนาดเล็กและขนาดกลางได้รับอิทธิพลอย่างมากจากรายงานทางการเงิน อีกทั้งยังสอดคล้องกับผลการวิเคราะห์แนวทางการจัดการห่วงโซ่คุณค่า ยกระดับความสามารถในการแข่งขันของผลิตภัณฑ์ปลาใส่แวน กลุ่มวิสาหกิจชุมชนในจังหวัดนครศรีธรรมราช ของ Booranawong, Theerachun & Yokseng (2023) ที่วิเคราะห์ว่า การยกระดับและพัฒนาขีดความสามารถทางธุรกิจของวิสาหกิจที่ผลิตปลาใส่แวนโดยอาศัยข้อมูลทางการเงินนั้นมีความสำคัญ เป็นแนวทางที่ควรมีอยู่ในห่วงโซ่คุณค่าปลาใส่แวนตั้งแต่ต้นน้ำจนถึงปลายน้ำ

3. ผลการวิจัยสะท้อนชัดว่า การเสริมสร้างสมรรถนะด้านการเงินและบัญชีผ่านการอบรมเชิงปฏิบัติการและการใช้ระบบบันทึกข้อมูลทางการเงินที่เป็นระบบ ช่วยยกระดับขีดความสามารถของผู้ประกอบการปลาใส่แวนได้อย่างมีนัยสำคัญ ทั้งในด้านการวิเคราะห์ต้นทุน การตั้งราคา และการตัดสินใจเชิงกลยุทธ์ ซึ่งนำไปสู่รายได้และผลกำไรที่เพิ่มขึ้น สอดคล้องกับงานวิจัยของ (Ariyapim, 2022) ที่ให้กลุ่มวิสาหกิจชุมชน ประเภทอาหาร อำเภอเมือง จังหวัด

ขอนแก่นจัดทำบัญชีด้วยการใช้แอปพลิเคชัน ซึ่งถือเป็นกลไกในการขับเคลื่อนการจัดทำบัญชีของวิสาหกิจชุมชน และสามารถนำไปใช้ประโยชน์ในการบริหารจัดการให้กับวิสาหกิจชุมชนได้ ผลดังกล่าวชี้ให้เห็นศักยภาพของการพัฒนาเศรษฐกิจฐานรากผ่านการยกระดับทักษะทางการเงินดิจิทัลควบคู่กับการพัฒนาความคิดผู้ประกอบการ กำหนดนโยบายควรเร่งขยายรูปแบบการพัฒนานี้ไปสู่วิสาหกิจชุมชนประเภทอื่นในจังหวัดและภาคใต้ เพื่อสร้างความเข้มแข็งของระบบผู้ประกอบการท้องถิ่น เพิ่มความโปร่งใสของข้อมูลทางการเงิน และสร้างฐานข้อมูลเศรษฐกิจชุมชนที่ใช้วางแผนเชิงพื้นที่ได้อย่างแม่นยำ นำไปสู่การยกระดับรายได้ กระจายโอกาสทางเศรษฐกิจ และสร้างภูมิคุ้มกันให้เศรษฐกิจฐานรากในระยะยาว

ข้อเสนอแนะ

ข้อเสนอแนะในการนำผลการวิจัยไปใช้ประโยชน์

1. หน่วยงานที่เกี่ยวข้องกับวิสาหกิจชุมชนหรือผู้ประกอบการที่เป็นเศรษฐกิจฐานราก อาทิ กรมส่งเสริมการค้าระหว่างประเทศ กรมการพัฒนาชุมชน ควรส่งเสริมให้กลุ่มผู้ประกอบการดังกล่าวมีองค์ความรู้เกี่ยวกับการจัดการทางการเงินเบื้องต้น โดยตั้งใจและมุ่งมั่นให้สามารถบันทึกข้อมูลรายรับรายจ่ายได้อย่างสะดวก และเป็นการอบรมระยะยาว มีการติดตามผลและให้ข้อเสนอแนะไม่ใช่การอบรมเพียงครั้งเดียว

2. ในการอบรมเกี่ยวกับทักษะหรือการเพิ่มขีดความสามารถควรมีการใช้การประเมินผลด้วยการเปรียบเทียบ baseline ความสามารถเดิม เพื่อให้เห็นพัฒนาการได้อย่างแท้จริง และควรมีการแบ่งระดับความรู้ความสามารถของผู้ประกอบการเศรษฐกิจฐานราก เพื่อจัดอบรมได้ตรงตามความต้องการและทักษะที่มี ไม่ใช่การอบรมแบบกลุ่มใหญ่ กลุ่มเดียวที่มีเนื้อหาแบบเดียวกันทั้งหมด

ข้อเสนอแนะในการวิจัยครั้งต่อไป

จากข้อจำกัดของงานวิจัยที่ดำเนินการเฉพาะผู้ประกอบการผลิตภัณฑ์ปลาใส่อวน จึงควรศึกษาวิจัยเกี่ยวกับการอบรมความรู้ทางการจัดการบัญชีและนำ Financial App ไปให้การอบรมให้กับวิสาหกิจชุมชน ผู้ประกอบการ หรือผู้ผลิตสินค้า OTOP ในบริบทที่เป็นผลิตภัณฑ์อื่น ๆ เพื่อให้สามารถนำไปใช้ได้ในวงกว้าง

กิตติกรรมประกาศ

ขอขอบคุณทุนอุดหนุนการวิจัยจากหน่วยบริหารและจัดการทุนด้านการพัฒนาระดับพื้นที่ (บพท.) และสถาบันวิจัยและพัฒนา มหาวิทยาลัยราชภัฏนครศรีธรรมราช ที่สนับสนุนให้โครงการวิจัยดำเนินการภายใต้ชุดโครงการวิจัยการยกระดับและเพิ่มมูลค่าผลิตภัณฑ์ปลาใส่อวนสู่การเป็นผลิตภัณฑ์อัตลักษณ์จังหวัดนครศรีธรรมราช โดยเป็นทุนอุดหนุนโครงการวิจัย ประจำปีงบประมาณ พ.ศ. 2564 งานวิจัยนี้เป็นข้อมูลจากโครงการวิจัย เรื่องการยกระดับและพัฒนาขีดความสามารถทางธุรกิจของกลุ่มผู้ประกอบการปลาใส่อวนในพื้นที่จังหวัดนครศรีธรรมราช โดยอาศัยข้อมูลทางการเงินและบัญชีประกอบการตัดสินใจ

References

- Anshika, Singla, A., & Mallik, G. (2021). Determinants of financial literacy: Empirical evidence from micro and small enterprises in India. *Asia Pacific Management Review*, 26(4), 248-255.
- Ariyapim, N. (2022). Accounting-application Management with the Application for New Entrepreneurs in Thailand 4.0 Era of Food Type Community Enterprises, Mueang District, Khon Kaen Province. *NEU Academic and Research Journal*, 12(1), 303-314. (in Thai)
- Booranawong, T., Theerachun, S., & Yokseng, K. (2023). Value Chain Management Pla Sai Uan Products of Community Enterprises in Nakhon Si Thammarat Province to Increase Competitiveness. *Journal of Social Science and Cultural*, 7(2), 152-169. (in Thai)

- Chamnian, M., Chamnian, K., Kuenui, P., Krainathee, M., & Pechmon, T. (2024). The study of perceptions, needs, and brand communication development of Pla Sai Uan in Nakhon Si Thammarat. *Humanities and Social Sciences Journal, Ubon Ratchathani Rajabhat University*, 15(1), 97-111. (in Thai)
- Choochom, O. (2009). Quasi-Experimental Research. *Journal of Behavioral Science*, 15(1), 1-15. (in Thai)
- Gardi, B., Hamza, P. A., Sabir, B. Y., Aziz, H. M., Sorguli, S., Abdullah, N. N., & Al-Kake, F. R. A. (2021). Investigating the effects of financial accounting reports on managerial decision making in small and medium-sized enterprises. *Turkish Journal of Computer and Mathematics Education*, 12(10), 2134-2142.
- Hidayah, N., Nugroho, L., Suharman, H., & Ali, A. J. (2022). Exploring the benefit of introducing accounting and finance knowledge for micro and small entrepreneurs during the COVID-19 pandemic. *ASEAN Journal of Community Engagement*, 6(2), 335-346.
- Katasomboon, H. (2020). Developing community potential to build a sustainable grassroots economy: A case study of Noen Sala Subdistrict, Krok Phra District, Nakhon Sawan Province. *Journal of MCU Peace Studies*, 8(2), 474-488. (in Thai)
- Kramsakun, S., & Wetprasit, W. (2020). Management Competencies Development of Food Processing Community Entrepreneurs in Phetchaburi Province. *Journal of Social Sciences Srinakharinwirot University*, 23(1), 204-215. (in Thai)
- McKenzie, D., & Woodruff, C. (2014). What Are We Learning from Business Training and Entrepreneurship Evaluations around the Developing World?. *The World Bank Research Observer*, 29(1), 48-82.
- Nsoke, U. P., Okolo, N. M., & Ofoegbu, G. N. (2021). Accounting practices and its effects on the growth of micro and small scale enterprises: Analysis from Nigeria. *Universal Journal of Accounting and Finance*, 9(4), 574-587.
- Office of the National Economic and Social Development Council. (2019). 20-year national strategy plan (2018-2037) (2nd ed.). Bangkok: Secretariat of the National Strategy Committee, Office of the National Economic and Social Development Council. (in Thai)
- Oonsangchan, K. (2021). Characteristics of entrepreneurs and strategies affecting the success of small and medium-sized enterprises (SMEs) in Bangkok. *Journal of Suvarnabhumi Institute of Technology (Humanities and Social Sciences)*, 7(1), 618-629. (in Thai)
- Phungphola, W., & Jadesadalugb, V. (2020). Synthesis of Researches on Building Business Cognitive Ability of New Generation Entrepreneurs for the Success of Business Performance in Thailand 4.0 Context. *Ph.D. in Social Sciences Journal*, 10(1), 1-14. (in Thai)
- Raksachon, P., Pochakorn, S., Suksomphak, W., Lerdsakul, J., Panchu, P., Khumhaeng, S., & Wongsuwan, V. (2018). Entrepreneurship Development of Community Enterprises in Nakhon Si Thammarat to Support AEC. *Journal of Southern Technology*, 11(1), 165-173. (in Thai)

- Samlee, O., Sregarn, K., & Romyen, J. (2022). Guidelines for Financial Management and Development of Accounting Model for Community Enterprises in Chawang District, Nakhon Si Thammarat Province. *Academic Journal of Management Technology*, 3(1), 1-23. (in Thai)
- Sangayothin, T. (2017). Success factors of community enterprise operations. *Journal of Graduate School of Commerce Burapha Review*, 12(2), 12–25. (in Thai)
- Sriwichupong, S. (2020). *Liquidity Management Affects the Firm Growth of Small and Medium Enterprises (SMEs) in Thailand*. (Master of Accountancy, Independent Study). Sripatum University, School of Accountancy. (in Thai)
- Tittel, A., & Terzidis, O. (2020). Entrepreneurial competences revised: developing a consolidated and categorized list of entrepreneurial competences. *Entrepreneurship Education*, 3(1), 1-35.
- World Vision Foundation of Thailand, & Institute of Continuing Education and Human Resources, Thammasat University. (2023). *Study on the mechanisms of social mobility among grassroots populations: The role of non-profit organizations* (Full research report). Bangkok: World Vision Foundation of Thailand, & Institute of Continuing Education and Human Resources, Thammasat University. (in Thai)

ผู้เขียน

อาจารย์สอางเนตร ทินนาม

คณะวิทยาการจัดการ มหาวิทยาลัยราชภัฏนครศรีธรรมราช
เลขที่ 1 หมู่ที่ 4 ตำบลท่าजूว อำเภอเมือง จังหวัดนครศรีธรรมราช 80280
E-mail: sa-angneit_tin@nstru.ac.th

ดร.ศณัทชา ชีระสุนท์

คณะวิทยาการจัดการ มหาวิทยาลัยราชภัฏนครศรีธรรมราช
เลขที่ 1 หมู่ที่ 4 ตำบลท่าजूว อำเภอเมือง จังหวัดนครศรีธรรมราช 80280
E-mail: sanatcha_the@nstru.ac.th

ผู้ช่วยศาสตราจารย์ฐิติมา บูรณวงศ์

คณะวิทยาการจัดการ มหาวิทยาลัยราชภัฏนครศรีธรรมราช
เลขที่ 1 หมู่ที่ 4 ตำบลท่าजूว อำเภอเมือง จังหวัดนครศรีธรรมราช 80280
E-mail: thitima_boo@nstru.ac.th

